

OSNOVNA ŠOLA IVANA GROHARJA ŠKOFJA LOKA

SEMINARSKA NALOGA

Po poti Agate Schwarzkobler

Mentorica: Olga Koplán

Avtor: Katarina Gorišek, 8. a-razred

Škofja Loka, 2. 12. 2015

Kazalo

1. UVOD	3
2. GLAVNI DEL	3
2. 1 POT AGATE DO SOJENJA	3
2. 2 POLJANSKA IN SELŠKA MESTNA VRATA	6
2. 3 PODATKI O VIŠOŠKI KRONIKI	7
3. SKLEPNI DEL	11
4. VIRI	13

1. UVOD

V tej seminarski nalogi bom predstavila pot Agate Schwarzkobler do sojenja, Poljanska in Selška mestna vrata, Visoško kroniko in Ivana Tavčarja.

2. GLAVNI DEL

2.1 POT AGATE OD TAKRAT, KO SO JO PRIVEDLI V ŠKOFJO LOKO, DO SOJENJA

Agata se je zamerila Marksu Wulffingu, zato jo je obtožil čarovništva. Nekega dne so prišli ponjo in jo vklenili ter odpeljali na grad. Izidor je bil zato ves iz sebe. Poklicali so ga za pričo, a ni znal braniti Agate, Jurij pa se je postavil zanjo in sodnikom povedal, da v čarovnice ne verjame. Škof se je domislil prebrisanega načina, kako bi lahko rešil Agato. Naredili naj bi poskus z vodo in če bi kakorkoli prišla živa iz nje, bi bila svobodna.

Agata je bila najprej zaprta v srednjem stolpu na gradu, kamor so običajno zapirali zapornike, velikokrat nedolžne. Danes so od njega ostali samo še temelji. Podrle so ga redovnice, ko so grad prenavljale.

Slika 1: Temelji stolpa, kjer je bila zaprta Agata.

Na dan sojenja so Agato odvedli do konca Mestnega trga, kjer so stala Poljanska mestna vrata, ki so odpirala izhod iz Škofje Loke v Poljansko dolino. Odpeljali so jo po klancu do Spodnjega trga, mimo grabna, ki so ga kasneje odkopali, da se je videl del obzidja.

Slika 2: Tukaj so včasih stala Poljanska mestna vrata.

Slika 3: Graben

Na majhnem vozičku so jo pripeljali do sotočja Selške in Poljanske Sore, kjer so na škofovo povelje ogradili prostor. Tam se je zbrala velika množica ljudi, nekateri so s sabo pripeljali celo otroke. Na sredini je bilo ograjeno sedišče in zvišan oder, kjer je morala sedeti Agata.

Agato so dolgo izpraševali in trdili, da je čarovnica, a vedno je vse zanikala. Ko je nastopil čas, da preskusijo njeno nedolžnost z vodo, je v zavetju čakal nanjo čoln, ki bi jo lahko rešil, kot je naročil škof. Toda bil je prepozen. Agata se je zmedla, zabredla pregloboko v reko in se začela utapljati. Takrat je proti njej stekel Izidorjev mlajši brat Jurij, v obleki skočil v vodo in plaval do nje ter jo rešil.

Slika 4: Sotočje Selške in Poljanske Sore

Slika 5: Agato so po tej poti pripeljali na sojenje na vozičku.

Slika 6: Prostor, kjer so Agato sodili.

Loške ženice so Jurija in Agato odpeljale v zavetje v hišo na Mestnem trgu, kjer sta počasi okrevala. Agata je še mesec dni po preskusu ostala v postelji.

Slika 7: Hiša, v kateri je bila Agata zaprta pred sojenjem.

2. 2 POLJANSKA IN SELŠKA MESTNA VRATA

Selška vrata so stala v ozkem in nizkem oboku pri Kamnitem mostu zraven starodavne hiše, v kateri je včasih bival loški brodar.

Slika 8: Selška mestna vrata

Poljanska mestna vrata s stražnimi stolpi so stala zraven Martinove hiše. Leta 1789 so podrli in odstranili vseh pet mestnih vrat in obzidje.

Slika 9: Prazen prostor, kjer so včasih stala Poljanska mestna vrata.

2. 3 PODATKI O *VISOŠKI KRONIKI*

Visoška kronika je zgodovinski roman, ki ga je Ivan Tavčar objavil leta 1919 v dvanajstih nadaljevanjih v Ljubljanskem zvonu. Za popis zgodovine rodov gospodarjev na Visokem si izbral obliko kronike in za pripovedovalca postavil namišljenega kronista, sam pa vzbuja prepričanje, da je zapiske omenjenega kronista le našel in jih objavil.

Roman je sestavljen iz 14 poglavij, v katerih nastopata dve ključni osebi Polikarp in Izidor Khallan. Prvih sedem poglavij razkriva življenjsko zgodbo očeta Polikarpa, ostalih sedem pa Izidorjevo gospodarjenje na Visokem, snubitve in zadnja leta njegovega življenja.

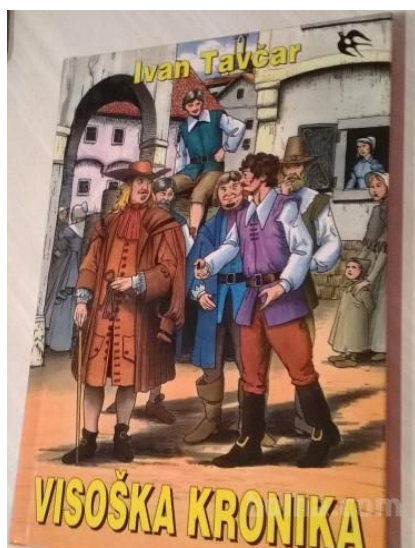
V knjigi piše o Khallanih. Postavil se je v vlogo pripovedovalca kmeta Izidorja Khallana, ki je ob koncu 17. stoletja pisal kroniko svojega posestva na Visokem pri Škofji Loki. Njegov oče Polikarp Khallan je domačijo kupil z ukradenim denarjem. Bil je zelo strog, Izidorju je celo odsekal pol mezinca, ko ga je zalotil, da brska po njegovi sobi.

Izidor je bil zaljubljen v Agato in bilo je domenjeno, da se bosta poročila, toda Agati je bil že od začetka bolj všeč Jurij. Ko jo je rešil iz vode in ko je videla, da Izidorja bolj skrbi njegov ugled kot pa Agatina usoda in zdravje, je bilo jasno, da z njuno poroko ne bo nič. Kmetijo je zapustil mlajšemu bratu in odšel v vojsko, Agata pa se je omožila z Jurijem.

Glavne osebe v knjigi so Izidor, Jurij, Agata, škof in Marks Wulffing.

Slika 10: Jurijevo reševanje Agate iz vode

Slika 11: Visoška kronika

Na gradu smo si ogledali Tavčarjevo sobo, ki je posvečena njemu.

Slika 12: Tavčarjeva soba

Slika 13: Tavčarjeva soba

Slika 14: Tavčarjeva soba

Ivan Tavčar je bil postaven, samozavesten in izobražen. Študiral je pravo. Rodil se je v Poljanah, pokopan pa je na Visokem. Bil je živahen. Dekletu, v katerega se je zaljubil, je šel pet podoknico in zato je bil izključen iz ljubljanske gimnazije. Gimnazijo je nato nadaljeval v Novem mestu, zaključil pa jo je v Ljubljani.

Njegova žena Franja Tavčar je bila dejavna na kulturnem področju.

Slika 13: Franja Tavčar

Khallani so živeli na Visokem. Tavčar je njihovo kmetijo kupil pri triinštiridesetih letih. V njej je našel skrinjo z listi o preteklosti domačije. V njej je našel dokumenta, na podlagi katerih je napisal Visoško kroniko.

Slika 14: Skrinja

V knjigi omenja marsikatero znamenitost Škofje Loke, predvsem Mestni trg, obzidje, vrata in cerkev svetega Jakoba. Izidor se je v bližini učil za kovača, Jurij pa je hodil k izobraženim jezuitom v Ljubljano, kjer so se med drugim učili tudi, da čarovnic ni. To mu je prišlo zelo prav na sojenju. Izidor je bil strašno vraževeren, Jurijsva trditev, da čarovništvo ne obstaja, pa je pomagala rešiti Agato.

Tavčarjeva znana dela so: Ivan Slavelj (1876), Janez sonce (1885–1886), Med gorami (1888), V Zali (1894), Izza kongresa (1908), Cvetje v jeseni (1917), Mlada leta (1917), Visoška kronika (1919).

3. SKLEPNI DEL

Na tem kulturnem dnevu smo izvedeli veliko o Ivanu Tavčarju in vsebini *Visoške kronike*. Ogledali smo si sobo pisatelja in spalnico zakoncev Khallan z Visokega. Postelji sta bili krajši kot v današnjih časih, ker so bili tudi ljudje takrat nižje rasti. Ogledali smo si tudi sotočje Selščice in Poljanščice, kjer se je odvijalo sojenje Agati, mestno hišo, kjer je bila Agata zaprta, Poljanska in Selška mestna vrata ter kip Jurija in Agate, ki ga je naredil Anton Logonder.

Slika 15: Spalnica

Ogledali smo si mesto, kjer so stala Selška mestna vrata v ozkem in nizkem oboku pri Kamnitem mostu, in Poljanska mestna vrata zraven Martinove hiše.

Ivanu Tavčarju je posvečena njegova soba na gradu. Znan je predvsem po knjigi *Visoška kronika*, v kateri je pisal o Khallanih, rodbini, ki je živela na Visokem. Postavil se je v vlogo pripovedovalca kmeta Izidorja Khallana, ki je ob koncu 17. stoletja pisal kroniko svojega posestva. Vsi nastopajoči liki so izmišljeni, dogajanje pa je postavljeno v resnične kraje (Škofja Loka, Visoko, Davča). Glavne osebe v knjigi so Izidor, Agata in Jurij, ki sta se na koncu poročila, in škof, ki je Agato pomagal rešiti. Pomembno vlogo ima tudi Marks Wulffing, ki je vso zgodbo zapletel s tem, da je Agato obsodil, da je čarovnica.

Obiskali smo dele mesta, kjer pravzaprav še nikoli nisem bila, na primer na sotočju Selške in Poljanske Sore, kjer so v vodi preskusili Agato.

4. VIRI

http://kraji.eu/PICTURES/gorenjska/skofja_loka_z_okolico/skofja_loka/staro_mestno_jedro/blazeva_ulica/IMG_5291_skofja_loka_selska_mestna_vrata.jpg

Preneseno 25. 11. 2015.

<http://skofjaloka.info/index.php?page=zn mesta&meni=pm&lang=si>

Preneseno 25. 11. 2015.

<http://www.skofjaloka.info/jedro.php?lang=si>

Preneseno 25. 11. 2015.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Viso%C5%A1ka_kronika

Preneseno 25. 11. 2015.

http://mmc.bolha.com/1/image/179496/181168/Ivan-Tavcar--Visoska-kronika_5432c9b52f148.jpg

Preneseno 2. 12. 2015.

<http://www.risa.si/sl/like/2014/visoskaKronika.jpg>

Preneseno 2. 12. 2015.

<http://www.domacebranje.com/visoska-kronika/>

Preneseno 2. 12. 2015.